

cinę erdvę du nuleisti tinklai ir dubenėlis-švies-
tuvas, pritvirtinti prie lubų, o taip pat stulpinė
skulptūra, įmontuota į pagrindą, tad atrodo sto-
vinti atskirai. Ekspozitai buvo dėstomi grafiškai
tik vertikalėmis linijomis, grupuojant kelias ei-
lutes į stačiakampius ar kvadratinius plotelius,
tačiau visa ekspozicijos kompozicija sudaro ban-
guotą liniją su keliais mažesniais pakilimais,
aukščiausiai kylančią ekspozicijos pabaigoje.

N. Antušaitė, E. Spudytė (Telšiai)

ARCHEOLOGIJOS IR NUMIZMATIKOS FONDAI TELŠIŲ KRAŠTOTYROS MUZIEJUJE

1. TKM archeologinė ir numizmatinė medžia-
ga pradėta kaupti nuo 1932 m. Pradžią padarė
senovinių pinigų rinkinys iš buvusio muziejinio
kampelio prie Telšių mokytojų seminarijos, K.
Šakinio ir L. Kumšlyčio archeologinių dirbinių
kolekcijos iš Plungės apyl., J. Lapinskio ar-
cheologinių radinių kolekcija, surinkta įvairiose
Žemaitijos vietovėse. Viso 900 eksponatų.

2. Tolesnis archeologinių fondų kaupimo
laikotarpis susijęs su V. Valatkos veikla, pra-
dėjus sistemingus Žemaitijos archeologinių pa-
minklų tyrinėjimus. Per 20 metų laikotarpį mu-
ziejų papildė 12-os plokštinių kapinynų, pilka-
pių ir metalų laikotarpio gyvenviečių: Siraičių
ir Gargždo lauko kapinyno, Paplienijos gy-
venvietės, Vienragių pilkapių, Akmenskinės žal-
vario amžiaus gyvenvietės ir kapinyno, Mau-
džiorų, Ginteliškės, Skerių, Paragaudžio, Zas-
taučių, Žaduvėnų ir Kukių kapinynų.

3. Nuo 1977 m., mirus V. Valatkai, TKM ar-
cheologinius rinkinius toliau papildė L. Valatkie-

nės tyrinėjimų medžiaga - iš Galkančių, Mau-
džiorų ir Žalakių kapinynų. Šių tyrinėjimų dė-
ka šiuo metu archeologiniai muziejaus fondai
vieni didžiausių respublikoje: 11 940 vienetų (be
keramikos).

4. Archeologinė medžiaga eksponuojama pa-
stovioje muziejaus ekspozicijoje, atspindinčioje
Žemaitijos praeitį nuo mezolito - (8000 m. pr.
m. erą) - iki istorinių laikų (XIV-XV a.). Viso
ekspozicijoje virš 500 eksponatų, o likusieji
laikomi fondų saugyklose ir yra prieinami vi-
siems tyrinėtojams. Kasinėjimų apžvalgos ir
moksliniai straipsniai skelbiami sąjunginiuose
bei respublikiniuose informaciniuose leidiniuo-
se, publikuojami respublikinėje spaudoje ir
respublikinėje bei vietinėje periodikoje.

5. Pokario laikotarpiu į muziejų pateko ne-
maža atsitiktinių archeologinių radinių. Akmens
amžiaus medžiaga pasipildė Šarnelės akmens
amžiaus gyvenvietės ir A. Karnuševičiaus tit-
nago dirbinių kolekcija iš Janapolės apylinkių.
Iš žalvario amžiaus pateko žalvarinis ietigalis
iš Viešvėnų apylinkių, iš Luokės apyl. žalvari-
nis kirvukas. Daug geležies amžiaus dirbinių
(ypač iš Luokės apyl.) į muziejų patenka žval-
gomųjų išvykų metu iš naikinamų arba naujai
aptinkamų archeologinių paminklų.

6. Gausūs šiuo metu ir muziejaus numiz-
matikos rinkiniai, sudarantys 8 274 vienetus.
Tai Dadotkų, Dargiškės, Gaudikaičių, Pasruo-
jo ir Žvirblaičių kaimuose rasti lobiai. Juose -
antikinės (Romos, Mažosios Azijos), feodali-
nės Lietuvos, Lenkijos, Prūsijos, Livonijos,
Švedijos ir kitų valstybių monetos.

7. Numizmatikos rinkiniai kasmet pasipildo
įvairių valstybių ir įvairių laikų monetomis (pvz.,
Br. Čeplinsko kolekcija).

8. Atskirą numizmatinių rinkinių grupę suda-

ro monetos, rastos vėlyvuose senkapiuose. Žalakių senkapiuose rastos 8 monetos, kaldintos Žygimanto Augusto valdymo laikotarpiu, Galkančių - per 250XVI-XVII a. monetų, Skėrių - keilolika XV-XVII a. monetų, Gintališkės kapinyne - 1 moneta X-XII a. (Vakarų Europa, denaras).

S. Bieliauskas (Šiauliai)

ŠIAULIŲ "AUŠROS" MUZIEJAUS MONETŲ LOBIAI

1. ŠAM yra 16 monetų lobių. Visų monetos sidabrinės, išskyrus Medginių varinių monetų lobi. 16-je lobių buvo 10 430 monetų. Taip pat fonduose yra viena 3 lobių kolekcija, gauta 1962 m. iš kolekcionieriaus E. Laucevičiaus: joje yra 3 Lietuvos kapos iš Trinapolio lobia, rasto 1942 m., 32 monetos iš Ukmergės lobia (Vytauto pinigėliai) ir 30 monetų iš Sklėrių-Aluonos lobia (Vytauto pinigėliai).

2. Didžiausias ŠAM esantis lobia, rastas Užventyje 1964 m. balandžio 24 d. Lobyje yra 5 571 moneta. Jam būdingi Lietuvos-Lenkijos ir Rygos šilingai, Prūsijos pustaleriai. Chronologiniai rėmai - nuo 1533 m. iki 1613 metų.

3. Laugiriškių lobia (Kelmės raj.) kaimo laukuose išartas traktoriaus 1959 m. lapkričio 2 d. Jame yra 432 monetos - daugiausia Lietuvos-Lenkijos pusgrašiai nuo 1509 iki 1563 metų, taip pat Lietuvos-Lenkijos, Kuršo trečiokai.

4. Bandorių lobia (Šiaulių raj., Pabalių apyl.) rastas "Vienybės" kolūkio Bandorių kaimė 1959 metais lapkričio 24 d. Jame 19 monetų: įvairių Nyderlandų sričių talerijų. Chronologiniai rėmai - nuo 1763 m. iki 1786 m.